

**Några USA-klassiker
i en tillbakablick:**

**Hammarlunds kortvågsklassiker
och långvågsmottagaren SP 600 VLF**

■ **Det anrika radionamnet Hammarlund i USA gick ur tiden 1970 då de sista mottagarna i en högklassig familj apparater tillverkades.**

■ **Dx-sidan gör här en tillbakablick på de sista kortvågsvanternerna och en förnämlig långvågsmottagare, som heter SP 600 VLF; kanske inte en dx-mottagare i strikt mening men intressant på andra grunder.**

■ ■ För en tid sedan sålde svenska försvaret ut en anse- nlig mängd radiomottagare av fabri- katet **Hammarlund** resp model- len **SP 600-JX**. Då vi tidigare här på sidan redogjort närmare för kortvågsmodellen skall vi – förutom några kommentarer – inte närmare uppehålla oss vid

den modellen. Den sista modell som Ham- marlund Manufacturing Compa- ny i USA tillverkade var **SP 600- JX-21A**. Gentemot föregångar- en **JX-21** hade den produktde- tektor och en annorlunda ut- formning av manövrerrattarna. Också frontpanelen blev, exte-

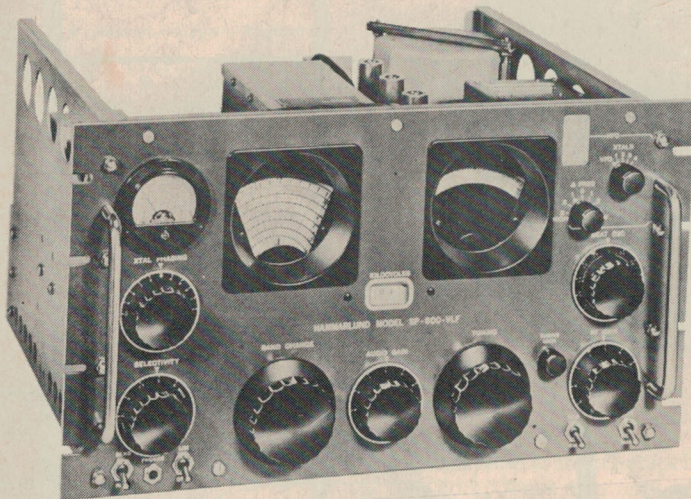


Fig 1. Så här imponerande var Hammarlunds SP 600-VLF byggd, gjord att tåla hårt bruk.

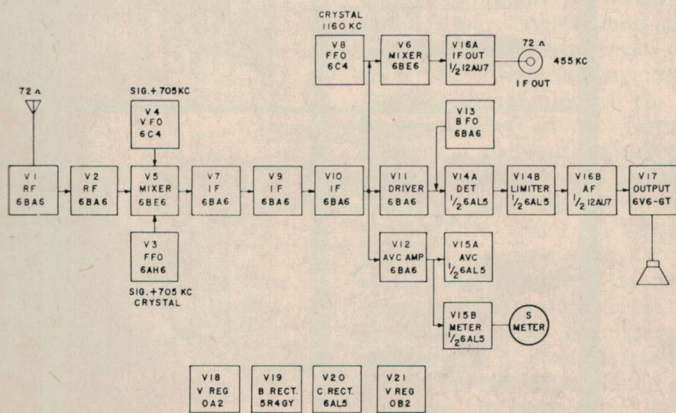


Fig 2. Blockschemat över Hammarlund-mottagaren ur handboken.

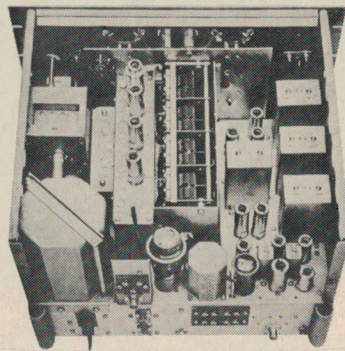


Fig 3. "Top view" av mottaga- ren, säger den dåtida ägarhand- boken. Här med skärmen över kondensatorerna avlägsnad.

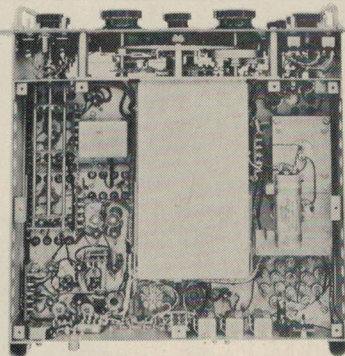


Fig 4. Slutligen en blick från chassiets undersida av SP 600- VLF.

riört sett, något olik föregångar- ens. Det 1970 gällande priset för **JX-21A** var i hemlandet USA 1565 dollars i dåvarande penningvärde. Troligen tillver- kades ett ganska ringa antal av den här modellen. Långt flera **JX-21** byggdes då. Den blev, tillsammans med **JX-17**, militä- rens huvudmottagare. **JX-17** var avsedd för diversitymottagning och hade uttag för yttre oscilla- tor samt omkopplare för lång- sam resp snabb avc. Inom den amerikanska försvarsmakten försågs denna modell även med variabel mf-förstärkning. Motta- garen hade också keramiska kondensatorer medan övriga modeller bestyckades med glim- merkondensatorer.

JX-21 hade mot övriga model- ler annorlunda utformning av avc-systemet, varvid man fick ett bättre signal/brusförhållan- de.

JX-17 och **JX-21** tillverkades en bit in på 1960-talet. **JX-21A** gjordes åren 1968–1970. Efter decennieskiftet upphörde all till- verkning av Hammarlunds radiomateriel i och med firmans konkurs. Då var det en klassiker som gjorde sorti.

Fin långvågsvariant

En annan Hammarlund-mot- tagare som likaledes tillverkades ända fram till slutet var lång- vågsmodellen **SP-600 VLF-31**.

Till det yttre var den mottaga- ren ganska lik kortvågssläkting- en, men elektriskt skilde de än- då en del. Mottagarens data var: Frekvensomfång –

6 band	10–540 kHz
Band 1	10– 16 kHz
Band 2	16– 28 kHz
Band 3	28– 50 kHz
Band 4	50–100 kHz
Band 5	100–217 kHz
Band 6	217–540 kHz

Antal rör: 21
Antenningång, 72 ohm, balan- serad el. obalanserad
lf-utgång 600 ohm, 2 W
Avc, konstant inom 14 dB när insignalen ökas från 5 till 200 000 mikrovolt
Känslighet, >3,0 μV vid 10 dB

$$\frac{s-n}{N}, 3 \text{ kHz bandbredd}$$

Selektivitetslägen, 0,2 0,5 1,3 3,0 5,0 kHz

Matning, 95–270 V växelström, 130 W

Storlek, 19 tum standard
Vikt, 32 kg

Mekaniskt är apparaten upp- byggd på ett stabilare chassi än vad som gäller kortvågsbröder- na i familjen Hammarlund – elektriskt märker man skillna- den i valda mellanfrekvenser samt i tillkomsten av ett fjärde mf-steg. Också spänningsstabi- leringen är kraftigare dimensio- nerad än på övriga utföranden.

Förf, som haft turen att kunna köpa en spritt ny **SP 600-VLF** från Hammarlunds konkurslager då det begav sig, är mycket nöjd med mottagaren.

Några dx i ordets rätta bemär- kelse finns väl knappast att lyss- na till inom denna del av radio- spektrum men väl annan trafik, vilken kan vara nog så intressant och vilken vi möjligen skall åter- komma till senare här på dx-si- dan.

Jag kan slutligen komplettera med upplysningen att priset år 1970 för **VLF**-modellen i USA var 1995 dollars. ■